

сполучниковим і безсполучниковим зв'язком. Кома між частинами складного речення

Матеріал подано до
уроків 28.04-05.05

Вітаю, хлопчики й дівчата!!!!

Сподіваюсь, ви в доброму гуморі?

Ну мо вчитись!

Усно

- Знайдіть речення зі звертанням.
- Назвіть вставне слово.
- Назвіть спонукальне речення.
- Питальне речення.

- Молодці, я впевнена, що ви все визначили правильно.

Перевірте себе

- Звертання – хлопчики й дівчата
- ВС – сподіваюсь
- Спонукальне речення: Нумо вчитися!
- Питальне: Сподіваюсь, ви в доброму гуморі?

речення.

Запишіть речення, підкресліть граматичну основу

- На галявині ростуть чудові квіти.
- У полі шелестіло жито.
- Сонце піднімається вище і світить яскравіше.
- Діти і дорослі зібралися біля школи.

Перевірте себе

- На галявині ростуть чудові квіти.
- У полі шелестіло жито.
- Сонце піднімається вище і світить яскравіше.
- Діти і дорослі зібралися біля школи.

Такі речення називаються **прості**. У них одна граматична основа. Тобто один підмет стосується одного присудка.

На галявині ростуть чудові квіти.

У полі шелестіло жито.

Або два підмети стосуються одного присудка.

Діти і дорослі зібралися біля школи.

Чи два присудки стосуються одного підмета.

Сонце піднімається вище і світить яскравіше.

Визначте граматичну основу в таких реченнях (усно):

- Починався ранок, весело співали пташки.
- Сонце заходить, гори чорніють, пташечка тихне, поле німіє.
- Ми вийшли на узлісся, і перед нашими очима постав чудовий краєвид.
- Я люблю, коли цвітуть сади.

Перевірте себе

- Починався ранок , весело співали пташки.
- Сонце заходить , гори чорніють , пташечка тихне , поле німіє.
- Ми вийшли на узлісся , і перед нашими очима постав чудовий краєвид.
- Я люблю , коли цвітуть сади

Це складні речення, бо в них є кілька граматичних основ (дві і більше).

Тобто вони складаються з кількох частин (двох чи більше), кожна з яких має свою граматичну основу (підмет і присудок)

Якщо частини, з яких складається складне речення, з'єднані без допомоги сполучників, то такі речення називають **безсполучниковими**.

Починався ранок, весело співали пташки.

Сонце заходить, гори чорніють, пташечка тихне, поле німіє.

Якщо ж частини складного речення з'єднані з допомогою сполучників, то такі речення називають **сполучниковими**.

Ми вийшли на узлісся, і перед нашими очима постав чудовий краєвид.

Я люблю, коли цвітуть сади.

Отже, запам'ятай правило

На письмі між простими реченнями у складному ставлять **кому**.

Якщо частини з'єднуються з допомогою сполучників або сполучних слів , то **кому** ставлять **перед ними**.

Стояв травень, цвіли сади.

Ніжний день чарує очі, **де** акацій цвіт клекоче.

Запишіть речення. Визначте та підкресліть у кожному граматичні основи, поставте розділові знаки, поясніть, як пов'язані прості речення у складному: без сполучників чи за допомогою сполучників?

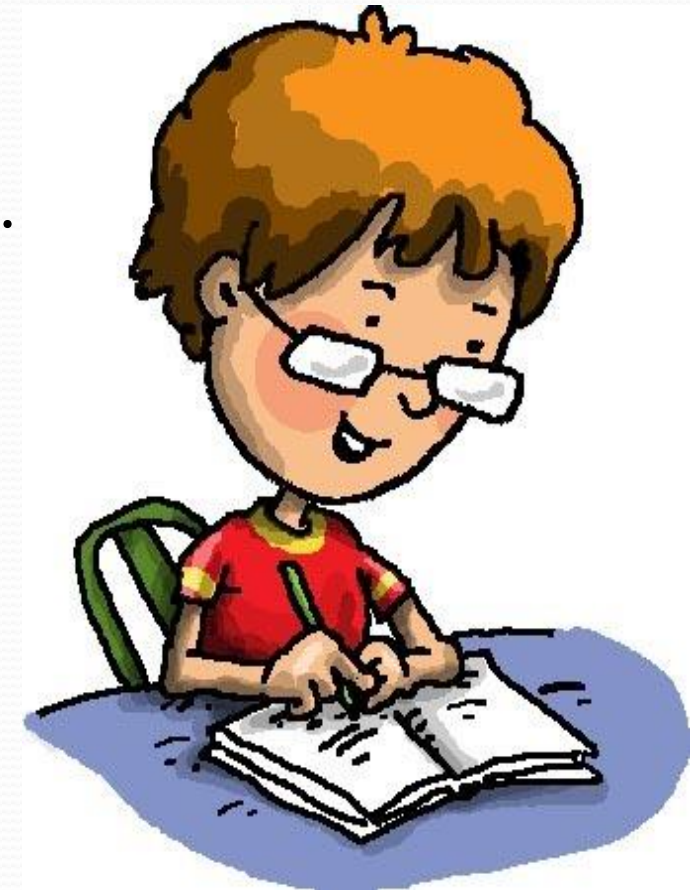
- Великі хмари холодом нагусли червоне листя падає в гаю.
- Журавлята жалкували що ростуть вони поволі.
- Спить мала травиця травиці дощик сниться.
- Відцвіли голубі матіоли згасло літо на жовтих полях.
- Пробіг автомобіль і синя хмарка диму за ним розвіялась.

Творча робота

З поданих пар простих речень утвори та запиши складні (зі сполучниками або без них). Підкресли усі члени речення.

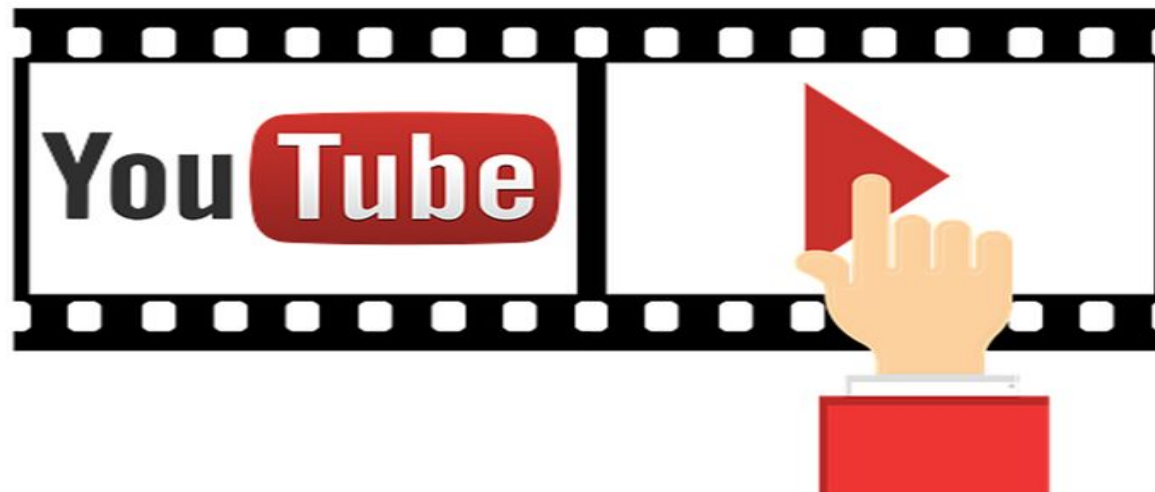
1. Буря вщухла. Хвилі продовжували бушувати.
2. Ніч швидко минула. На обрії з'явилося яскраве сонце.
3. Мовчали трава і дерева. Село поринуло в сон.

Закріплення

Для закріплення матеріалу рекомендовано перегляд відео за посиланням
(*вправи з уроку виконувати не треба*) :

<https://www.youtube.com/watch?v=AjbHynEbOnc>

Домашнє завдання

- Ст. 215-218 (правила) вправа 503 (письмово)

